

Onderzoek: 'Politie verzamelt op grote schaal data van demonstranten'

NOS Nieuws • vrijdag 10 maart 2023, 02:08 • Aangepast vrijdag 10 maart 2023, 15:47

De politie vraagt met grote regelmaat persoonsgegevens van demonstranten op, zoals hun adres, burgerservicenummer en geboortedatum. Daarnaast verzamelt de politie gegevens van ouders en kinderen van actievoerders. Dat blijkt uit 67 dossiers van demonstranten, die onderzoeksplatform [Investico](#) inzag in samenwerking met De Groene Amsterdammer en Trouw.

De gegevens zijn afkomstig uit de Basisregistratie Personen (BRP), een database waarin informatie over iedere inwoner van Nederland staat. Volgens de politie is het opvragen nodig voor onder meer het opsporen van verdachten, de verwerking van aangiftes, om in contact te komen met demonstranten of voor slachtofferzorg.

Ook data van familieleden van betogers worden opgevraagd. Dat gebeurt volgens de politie als die demonstranten eerder schuldig waren aan bijvoorbeeld ernstige openbare-ordeverstoringen. Uit de overzichten blijkt echter dat ook gegevens van familieleden van nooit veroordeelde demonstranten worden opgehaald.

Fietsboete

Sinds 2021 kan iedere burger bij de gemeente een overzicht opvragen van gegevensverkeer tussen de politie en de BRP. Investico kreeg met medewerking van activisten inzage in 67 van deze overzichten. Tien van de betrokken actievoerders zijn nog nooit gearresteerd, maar van zeven van die tien werden de gegevens toch tientallen keren opgehaald door de politie.

Het gaat vooral om activisten uit de antiracisme- en klimaatbeweging, onder wie Extinction Rebellion-demonstranten Sieger Sloot en Lucas Winnips. Maar ook coronademonstranten en antifascisten deden mee aan het onderzoek.

De overzichten laten zien dat de gegevens van sommige betrokkenen veel vaker worden opgevraagd sinds ze meedoen aan protesten. Dat gebeurde eerder alleen bij bijvoorbeeld een fietsboete, of als ze zelf aangifte deden. Maar na deelname aan demonstraties schoot het aantal aanvragen omhoog. Zo werden de gegevens van de prominente coronademonstrant Michel Reijnga in twee jaar tijd ruim 1400 keer bekeken.

Volgens experts is door de 'datahonger' van de politie het recht op betoging in het geding. "Als je de hele tijd in de gaten wordt gehouden, kun je niet meer vrij demonstreren", zegt Bart Schermer, hoogleraar privacy en cybercrime aan de Universiteit van Leiden in Trouw.

Marc Schuilenburg, hoogleraar *digital surveillance* aan de Erasmus Universiteit, wijst erop dat demonstreren een grondrecht is. "Daarom moet de politie daarbij terughoudend zijn."

Minister Yesilgöz van Justitie en Veiligheid zegt in een reactie dat de politie "niet bezig is om het aan de voorkant moeilijk te maken voor mensen om te demonstreren". Ze begrijpt dat de politie informatie opvraagt over mensen die door de wet te overtreden misbruik maken van het recht op demonstratie. "Maar voor het opvragen van gegevens van familieleden is geen logische verklaring, want daar heeft de politie eigenlijk niets bij te zoeken." Volgens haar kunnen de data van familieleden wel een soort bijvangst zijn.

[Binnenland](#)

[Politiek](#)